

NUMBERS NUMB AND WORDS CRUMB¹

Citind un autor atât de atipic și complex precum Călin-Andrei Mihăilescu* înveți inevitabil să renunți la mare parte din automatismele lectorului modern pentru a încerca să răspunzi scriiturii cu propriul ei limbaj, într-un dialog onest. Ceea ce nu este simplu, pentru că scriitorul are toate armele lingvistice ale unui profesor universitar de literatură comparată, filozofie și teorie critică, la care se adaugă fluența în limbile engleză, franceză și spaniolă. Mihăilescu trăiește în Canada de trei decenii, unde predă la Universitatea din Toronto, a scris numeroase articole, studii și cărți în genuri hibride (*Țară europistă, Calendarul după Caraigiale, Căldar de noapte, Antropomorfnă, Poezoo*).

Astfel, nimic nu ar fi mai inadecvat decât să afirmi, după cum ești obișnuit de vocabularul criticii, că ultimul volum de proze scurte al lui Călin-Andrei Mihăilescu, apărut anul acesta la editura Tracus Arte, se poate citi ca un roman. Asta pentru că, dacă romanul a devenit astăzi cel mai popular și accesibil gen literar, *AFKA* apare ca o colecție de povești, schițe, aforisme și experimente care impun ritmuri alternative de lectură și se poziționează împotriva reflexului de a căuta unitatea construcției și continuitatea logică a secvențelor, împotriva aceluși teren al invariabilelor și clișeeilor de unde începe dominația cititorului asupra textului.

Senzația, pe parcursul lecturii, este că Mihăilescu renunță progresiv la ideea consecvenței, sinonimă la un anumit nivel cu platitudinea, pentru a îi opune „consecvent” o stare improbabilă, stranie a literaturii, unde asocierile creează efectul neașteptat al improvizației sau al jocului. *Premissa solemnă*, textul cu rezonanță de manifest care deschide secțiunea *Numa' nu mă numără* problematizează, sub forma unor reflecții filozofice pornind de la istoria și semnificațiile ghilotinei, statutul logicii și al științelor exacte în evoluția gândirii, inflația sistemelor, teoremelor și axiomelor în defavoarea gândirii active, pulsatile, mereu dispusă reinventării cu riscul asumat al dezordinii creative: „Ieșită ca și proaspătă în lume, logica se face sistem, iar acesta – născut dintr-o vinovăție ocultă și dintr-o rușine dublu ascunsă – crește imperial până la limitele plictisului. Ca religia dogmatică («Să fie lumină!»), știința («Fie X:») își arată de la început axiomele sale, menite nu să fie interogate, ci crezute a fi scutul îndreptat împotriva haosului care o precede”.

Volumul *AFKA* este încercarea autorului de a nu scrie roman (după cum afirmă acesta la un moment dat), fără a compensa cu o contravaloare, optând pentru formule libere, pastişe sau colaje aparent incongruente. Călin-Andrei Mihăilescu lasă textele să plutească într-o zonă indeterminată, să respire, să se deghizeze uneori în forme recognoscibile pentru ca apoi să submineze așteptările citi-

torului, cu un efect exemplar dozat mai ales în seria pasajelor de început și final din *Părți de cărți* (așezate, întâmplător, în ordinea inversă): „La sfârșit, corpul se învește în cearșafuri ude și răcoroase. (*Rolul porilor în pornografia meridională*, de dr. Șaitan Dürür)” (*Așa se-ncheie*). La fel, *headline*-urile din secțiunea de *Știri* conțin inserții comic-absurde care creează, în mod paradoxal, senzația unor pasaje realiste: „Hotelul «Ali Bamba» a dat faliment cu doar o zi înainte de a fi făcut obiectul unui jaf armat în care liftiera și portarul de noapte au fost făcuți prizonieri, lucru care nu a putut fi constatat deoarece nu mai existau nici hotelul, nici liftul”.

Configurând și actualizând legende urbane, povești folclorice, topografii ale unor spații utopice sau distopice, mitice sau științifico-fantastice, recenzii și decupaje ale unor cărți fictive sau chiar virtuale, prozele împărtășesc câteva subiecte tematice care, la rândul lor, reprezintă căi de acces către unul și același miez problematic al actului creativ: limbajul. Nu doar cuvintele, ci și numerele instituie problema identității în interiorul unor limbaje sufocate de limite, prescripții și definiții, pentru care soluția este ieșirea din câmpul de referință real, obiectiv și accesarea unui câmp de valori oscilante: „Numerele sînt ficțiuni. Când ești număr, realitatea te ocolește. Te consolezi că ocolul e precis, dar te uiți, nedumerit sau vinovat, într-altă parte. Acolo ești număr real.” (*Numa' nu mă numără!*).

În cele din urmă, Călin-Andrei Mihăilescu operează la limita dintre improvizație și erudiție, cu aerul degajat al experimentului necontrolat, începând de la titlurile alese (*Odihnioară, Terna reîntoarcere, Mahaleluia, Nano Domini*) până la pasajele ce amintesc de teatrul absurdului, în care umorul ascunde un sentiment al exasperării și al derizoriului: „Doiul de treflă peste as. Un cal apare deodată din stînga; mă face să mă simt... cum să mă simt? Troian? Richard al Treilea? Nebun? Șea. Căi te fac să pricepi că pe pămînt e raiul; până atunci nu știam dacă sînt aici. Acum cred că știu. Nu sînt. Așa că nu mai am probleme. Doar arareori halucinez. Dar îmi trece. Soluția e dispariția problemelor părinților mei. Dar majoritatea problemelor lor venea de la mine. Dispar în maturitate. N-am nevoie de inspirație ca să joc. Merge de la sine.” (*Solitaire*).

*Călin-Andrei Mihăilescu, *AFKA*, Editura Tracus Arte, București, 2018.

¹Reformulare după o sintagmă a lui Călin-Andrei Mihăilescu, din volumul *AFKA*.